

Årsrapport 2022

Barn- och utbildningsnämnden

Rapport från
stadsrevisionen

HELSINGBORG

Den kommunala revisionen i Helsingborgs stad är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivits i nämnder och bolag. Stadsrevisionen i Helsingborgs stad granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I årsrapporter för nämnder sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets granskningar och bedömningar av verksamheten. Större granskningar som genomförs under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på stadsrevisionens hemsida, helsingborg.se/stadsrevisionen. De kan också beställas från revisionskontoret, stadsrevisionen@helsingborg.se.

Sammanfattande bedömning

Revisorerna ska varje år pröva om verksamheten inom nämnderna sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

De bedömningar som görs i rapporten har som mål att uppnå en rimlig grad av säkerhet om nämndens verksamhet och redovisning i sin helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet men ingen garanti för att svagheter eller felaktigheter inte finns.

I denna rapport redovisas resultat och bedömningar utifrån stadsrevisionens granskningar av verksamheten 2022. De avvikelser som noterats kommenteras i rapporten.

Verksamhet och ekonomi

Sammantaget bedöms att barn- och utbildningsnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig på att det verksamhetsmässiga resultatet till stor del är förenligt med kommunfullmäktiges uppdrag och inriktning för verksamheten samt att lagstiftning och andra föreskrifter efterlevts.

Intern kontroll

Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten har varit tillräcklig. Arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del i styrning och uppföljning. Vidare finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Räkenskaper

Räkenskaperna bedöms, i allt väsentligt, ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomiska ställning. Räkenskaperna bedöms vara upprättade i enlighet med gällande lagstiftning och god redovisningssed.

1. Årets granskning

Revisorerna ska varje år pröva om verksamheten inom nämnderna sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. I denna rapport redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionskontorets granskningar av barn- och utbildningsnämnden 2022.

Revisionen har utförts enligt kommunallagen, andra tillämpliga lagar, reglementet för stadsrevisionen samt god revisionsred i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av nämndens verksamhet. Kriterier för bedömning redovisas i bilaga 4.

I den årliga granskningen ingår att revisionen löpande följer verksamheten genom att ta del av grundläggande dokument och ärenden. Grundläggande dokument är bland annat plan för mål och ekonomi, reglemente, delegeringsordning, ekonomi- och verksamhetsrapportering, delårsrapport, verksamhetsberättelser, beslutsunderlag och protokoll. Under året har också särskilda möten hållits avseende ekonomi, målluppfyllelse och intern kontroll. Vidare genomför revisionen också en viss omvärldsbevakning kopplat till nämndens verksamhet. Utöver denna grundläggande granskning har också två fördjupade granskningar genomförts under året. Dessa avser granskning av digitala verktyg och granskning av inköp och upphandling. Dessa granskningar sammanfattas i bilagor.

De bedömningar som görs i rapporten av verksamhet och ekonomi, av intern kontroll samt av räkenskaper, har som mål att uppnå en rimlig grad av säkerhet om nämndens verksamhet och redovisning i sin helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet men ingen garanti för att svagheter eller felaktigheter inte finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentlighet är högre än felaktighet som beror på misstag. Detta eftersom oegentlighet kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

Granskningsledare har varit Karin Landgren vid Helsingborgs stads revisionskontor.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

2. Verksamhet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer, lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare redovisas om nämnden har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser samt haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

2.1 Verksamhetsmässigt resultat

Bedömningen av nämndens verksamhetsmässiga resultat grundas på revisionskontorets granskning av nämndens redovisning i årsbokslut, verksamhetsberättelser, delårsbokslut samt på övriga granskningar som genomförts under året.

Uppdrag och inriktning

Barn- och utbildningsnämndens uppdrag är att skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barn och ungas uppväxt, vidare studier, arbete och ett hållbart liv.

Barn- och utbildningsnämnden har för 2022 haft följande inriktning: "Kunskap och lärande är fokus för stadens förskolor och skolor. Alla barn och elever ska ges förutsättningar att utvecklas och nå målen. Särskild vikt ska läggas vid kunskaper i språk och matematik samt skolans kompensatoriska uppdrag. Barn och elever ska känna sig trygga, få stöd i sin personliga utveckling och utveckla sin lust att lära. De ska rustas för en framtid i förändring, där hållbarhet, respekt för demokrati och människors lika värde är centrala begrepp".

Nämnden följer också ett antal olika nyckeltal som ett led i sin uppföljning av nämndens uppdrag och inriktning. Framtagna nyckeltal finns inom områdena förskola, grundskola med förskoleklass, gymnasieskola, elevresultat, ekonomi, förutsättningar - förskola och pedagogisk omsorg, förutsättningar - grundskola med förskoleklass, förutsättningar - gymnasieskola samt förutsättningar - särskola. Därtill redovisas nyckeltal för idéer, piloter och uppskalade initiativ avseende innovation för välfärdslösningar.

Mål

Kommunfullmäktige har beslutat om tre mål för barn- och utbildningsnämnden. Målen har varit samma under hela mandatperioden med målet att de skulle vara uppfyllda vid mandatperiodens slut. Referensvärdet som resultatet ska mätas mot är från läsåret 2017/2018, och måluppfyllelsen bedöms utifrån resultat för läsåret 2021/2022. Målen är:

- Andelen elever med hög frånvaro ska halveras
- Andelen grundskoleelever som uppnår behörighet till gymnasieskolan ska öka
- Andelen elever som klarar gymnasieskolan på tre år ska öka

Nämnden redovisar att de inte uppfyller målet om att andelen elever med hög frånvaro ska halveras. Frånvaron definieras som hög när den överstiger 15 procent. Lsåret 2017/2018 uppgick frånvaron till 11,6 procent i grundskolan och 45,3 procent i

gymnasieskolan. Utfall för grundskolan läsåret 2021/2022 är ca 20 procent och för gymnasieskolan ca 40 procent, vilket innebär att för grundskolan har frånvaron ökat under mandatperioden och för gymnasieskolan har den minskat, men det är ändå långt kvar till en halvering. Målet finns kvar under 2023, men är uppdelat med separata målvärde för grundskolan och för gymnasieskolan.

Vad gäller barn- och utbildningsnämndens andra mål så uppfylls detta. Referensvärdet är att 81,6 procent av grundskoleeleverna uppnådde behörighet till gymnasieskolan efter läsåret 2017/2018. Årets resultat efter läsåret 2021/2022 är att 84,4 procent är behöriga till gymnasieskolan.

När det kommer till barn- och utbildningsnämndens tredje mål så uppfylls även detta. Referensvärdet från 2017/2018 är 67,5 procent för elever på nationellt program och resultatet för det senaste läsåret 2021/2022 är att andelen uppgick till 73,7 procent. Siffran utgörs av ett genomsnitt för de högskoleförberedande programmen (71,7 procent) och yrkesprogrammen (77,5 procent).

Särskilda uppdrag 2022

Utöver nämndens övergripande uppdrag har nämnden fått tre särskilda uppdrag av kommunfullmäktige. Dessa tilldelades i samband med budgeten för 2022.

- 1) **Redovisa vilka utvecklingsåtgärder som genomförts eller planerats utifrån lärdomarna från Coronapandemin.** Uppdraget skulle vara utfört och redovisat i nämnden senast den 30 april 2022. Uppdraget redovisades till nämnden den 7 april 2022. I skol- och fritidsförvaltningens rapport redovisas bland annat vilka möjligheter de digitala lösningarna har gett. Barn- och utbildningsnämnden godkände redovisningen.
- 2) **Redovisa hur arbetssätt och strukturer för innovationsarbete fortlever och utvecklas efter H22 City Expo.** Uppdraget skulle vara utfört och redovisat i nämnden senast den 30 november 2022. Uppdraget redovisades till nämnden den 17 november 2022 och bland annat framfördes i rapporten att förvaltningen inrättat en funktion som innovationsledare som stödjer och säkerställer innovationsarbetets koppling till mål och utmaningar. Barn- och utbildningsnämnden godkände redovisningen.
- 3) **Vidareutveckla arbetet för högre studiero.** Uppdraget skulle vara utfört och redovisat till nämnden senast den 31 oktober 2022. Uppdraget redovisades till nämnden den 20 oktober 2022 och i rapporten redovisas insatser som gjorts inom olika områden för att utveckla studieron i Helsingborgs stads skolor. Barn- och utbildningsnämnden godkände redovisningen.

Skolinspektionen

Statistik från skolverket om missförhållanden visar för de kommunala skolorna i Helsingborg att det har inkommit 31 ärenden under 2022. Detta är en halvering jämfört med föregående år och en kraftig minskning jämfört med tidigare år. År 2021 uppgick antal ärenden till 65 och år 2020 till 123. Av de 31 ärendena 2022 har skolinspektionen lämnat kritik i fyra ärenden. Också detta är en minskning jämfört med tidigare år. Minskningen är en indikation på att nämnden har utvecklat och förbättrat sitt arbete ytterligare.

Digitala verktyg

Inom ramen för den årliga granskningen har en granskning av digitala verktyg i grundskolan genomförts. Granskningen har utförts för att säkerställa att barn- och utbildningsnämnden arbetar ändamålsenligt utifrån den nationella digitaliseringsstrategin för skolväsendet och gällande lagstiftning. Syftet med granskningen har varit att bedöma om barn- och utbildningsnämnden har ett ändamålsenligt arbete med att använda digitala verktyg i undervisningen.

Den sammanfattande bedömningen i granskningen är att barn- och utbildningsnämnden har ett ändamålsenligt arbete med att använda digitala verktyg i undervisningen. I granskningen har vi noterat att nämnden har en god intern kontroll inom området. Utvecklingsområden finns och är kända av förvaltningen. Exempelvis finns ett behov av att förtydliga roller och ansvar i arbetet med digitala verktyg. Vi har noterat att förvaltningen har ett pågående arbete för att förbättra detta. Se vidare om granskningen i bilaga 1. Rapporten har under 2022 varit utsänd till barn- och utbildningsnämnden för kännedom.

Trygghet

Inom ramen för den årliga granskningen har vi genomfört en granskning av hur stadens nämnder, däribland barn- och utbildningsnämnden, arbetar med trygghetsrelaterade frågor. Granskningen utgår från en av stadens fyra inriktningar som anger att Helsingborg ska upplevas som en trygg plats. Syftet med granskningen har varit att bedöma om nämnden arbetar med dessa frågor enligt stadens intentioner och fullmäktiges beslut.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret att leda, utveckla och samordna stadens arbete med bland annat trygghet. Barn- och utbildningsnämnden har ansvar att arbeta med trygghetsskapande åtgärder inom sitt verksamhetsområde. Detta framgår även av nämndens inriktning där det står att barn och elever ska känna sig trygga.

I granskningen framgår att förvaltningens trygghetsarbete utförs inom den ordinarie organisationen och följer linjeorganisationen. Förvaltningen har genomfört en särskild trygghetssatsning under 2022. En del i detta arbete har varit att förvaltningen har arbetat med krisplaner utifrån en ny modell som stadsledningsförvaltningen har tagit fram. Därtill har förvaltningen arbetat med en satsning för att verksamheterna ska kunna hantera krissituationer. Det pågår ett aktivt krisgruppsarbete på skolor och förskolor. Arbetet med krishantering fortsätter under 2023 med övningar och utbildningar. På förvaltningen finns en anställd säkerhetschef med särskilt ansvar för dessa frågor. På förvaltningen finns också särskilda trygghetsgrupper.

Ett viktigt trygghetsskapande arbete är enligt förvaltningen arbetet för att motverka kränkande behandling. Ett nytt system för detta införs i stadens grundskolor från vårterminen 2023 då det tidigare programmet utifrån Olweusmetoden avslutas. Ett annat förebyggande arbete handlar om att elever i skolan ska nå målen och ges förutsättningar att på bästa sätt komma vidare i livet.

Skol- och fritidsförvaltningen deltar i både styrgruppen och arbetsgruppen för tryggare Helsingborg. Förvaltningen deltar också i samverkansgruppen EST (Effektiv samordning för trygghet).

Vår sammanfattande bedömning av barn- och utbildningsnämndens trygghetsarbete är att det utförts inom de anvisningar, mål och uppdrag som har givits nämnden.

2.2 Ekonomiskt resultat

2.2.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande utfall och avvikelser för år 2022:

Resultaträkning, tkr	Bokslut 2022	Internbudget 2022	Bokslut 2021
Kommunbidrag	3 834 902	3 834 902	3 693 710
Disposition av ackumulerat resultat	20 000	20 000	21 326
Intäkter	834 572	718 264	725 675
Summa intäkter	4 689 474	4 573 166	4 440 711
Kostnader	-4 633 379	-4 573 166	- 4 423 523
Summa kostnader	-4 633 379	-4 573 166	- 4 423 523
RESULTAT	56 095	0	17 188

Av ovanstående redovisning framgår att barn- och utbildningsnämnden redovisar ett överskott om 56,1 mnkr i förhållande till budget.

Nämnden uppger att de fått ökade intäkter jämfört med budget, både ökade statsbidrag för olika områden men också intäkter för förskola och fritidshem i form av högre föräldraavgifter än beräknat.

Nämnden har under året använt 20 mnkr av tidigare års överskott vilket innebär att verksamheternas överskott uppgår till 36,1 mnkr. Dock uppger nämnden att förändrade förutsättningar under året med kärvare ekonomi framöver har inneburit att överskottet i praktiken inte har använts utan istället har sparats till kommande år.

Noterbara avvikelser gentemot budget finns särskilt inom verksamheterna förskola och grundskola. Avvikelsen för förskola är 20,4 mnkr i förhållande till budget och för grundskola 36,6 mnkr. För båda dessa verksamheter redovisas att statsbidrag är en bidragande orsak till det höga resultatet men även återhållsamhet i verksamheterna.

Stadsrevisionen gör bedömningen att nämnden i sitt årsbokslut har lämnat tillfredsställande information om uppkomna budgetavvikelser.

2.2.2 Investeringsverksamhet

Nämnden redovisar följande utfall och avvikelser för år 2022:

Investeringar, mnkr	Bokslut 2022	Budget 2022	Bokslut 2021
Utgifter	-18,6	21,0	-15,2
Inkomster	0	0	0,3
Netto	-18,6	-21,0	-14,8

Nämndens utfall för investeringsverksamheten avviker med 2,4 mnkr i förhållande till budget.

Nämnden har ett antal investeringsprojekt i form av nybyggnationer och renoveringar av skolor och förskolor. Dessa beställs dock av fastighetsnämnden som hanterar dem inom sin budget och resulterar sedan i hyreskostnader för barn- och utbildningsnämnden. Under 2022 har tre investeringsobjekt färdigställts vilket avser tre förskolor.

2.3 Sammanfattande bedömning av verksamhet och ekonomi

Revisionen har i den årliga granskningen inte funnit något som visar att verksamheten inte har bedrivits i enlighet med det av fullmäktige beslutade uppdraget.

Nämndens årsbokslut bedöms i huvudsak ge en rättvisande bild av det verksamhetsmässiga och ekonomiska resultatet. Nämnden har avrapporterat resultat av beslutade mål. Redovisningen ger rimliga förutsättningar för att bedöma måluppfyllelse.

Stadsrevisionen bedömer att nämndens verksamhetsmässiga och ekonomiska resultat för 2022 i allt väsentligt är förenligt med de mål och den verksamhetsinriktning som fullmäktige fastställt. Nämnden har i allt väsentligt bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

3. Intern kontroll

I detta avsnitt redovisas en granskning av nämndens interna kontroll. Av granskningen framgår bland annat i vilken utsträckning den interna kontrollen är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Vidare om det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner. I samband med stadsrevisionens granskning av nämndens arbete med intern kontroll har en fördjupad granskning genomförts. Denna har avsett granskning av inköp och upphandling, se mer om granskningen nedan. Därtill har vi inom ramen för den grundläggande granskningen gjort kontroller av ett antal processer. Även dessa beskrivs nedan.

Intern kontrollplan

I stadens reglemente för intern kontroll tydliggörs ansvaret för den interna kontrollen. Nämnden har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde. Det ska inom nämndens ansvarsområde finnas en organisation för den interna kontrollen för att tillse att medarbetare följer regler och anvisningar om

intern kontroll. Revisionen kan i sin granskning av den interna kontrollen konstatera att nämnden har upprättat en sådan organisation.

Nämnden ska anta en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen. Barn- och utbildningsnämnden antog sin interna kontrollplan för år 2022 den 18 november 2021. Planen innehåller nio processer/granskningsområden som förvaltningen har granskat under 2022. Valet av processerna som granskas bygger på den riskanalys som förvaltningen genomfört.

Resultatet av uppföljningen av den interna kontrollen, med utgångspunkt från antagen plan, ska enligt reglementet för intern kontroll rapporteras löpande till nämnden. Vi noterar att för barn- och utbildningsnämnden sker en redovisning per år och så skedde avseende 2022 års interna kontrolluppföljning den 16 februari 2023. Den bedömning som gjorts av resultatet av granskningen visar att fem granskningsområden bedömdes vara försumbara eller lindriga och fyra bedömdes vara kännbara. De risker som i resultatet bedömdes som kännbara är "Att rutinen för registerkontroll inte följs", "Att elever inte fullgör sin skolplikt enligt lag", "Att huvudman inte har kännedom om inkomna klagomål om rutinen för registrering inte följs" samt "Att befintliga rutiner inte följs" (avseende överlämning från förskola till förskoleklass). Olika åtgärder har planerats kopplade till dessa brister. Förvaltningen har valt att sätta in åtgärder även för tre av övriga granskningsområden för att ytterligare stärka processerna.

I samband med uppföljning av arbetet med intern kontroll har vi också kontrollerat om beslutade åtgärder avseende 2021 års interna kontrollplan har utförts. Det fanns ett flertal åtgärder och förvaltningen uppger att samtliga har utförts. Vissa åtgärder kommer förvaltningen att fortsätta arbeta med framöver. Någon återkoppling till nämnden avseende åtgärderna har inte skett. Däremot får nämnden information om vilka åtgärder som ska vidtas utifrån brister när uppföljning av den interna kontrollen redovisas.

Nämnden har en rapporteringsskyldighet att i samband med årsredovisningens upprättande rapportera konstaterade fel och brister vid uppföljningen av den interna kontrollen även till stadens revisorer. Vi kan konstatera att rapporteringen till revisorerna har utförts.

Nämndens uppföljning

Utöver de regler och anvisningar som Helsingborgs stad tagit fram inom det interna kontrollarbetet, har barn- och utbildningsnämnden beslutat om en uppföljnings- och utvärderingsplan över vad som ska lyftas till nämnden och vid vilket sammanträde. Beslut om planen för 2022 togs vid nämndens sammanträde den 9 december 2021. Exempel på information som enligt planen ska lyftas i nämnden är rapport angående klagomål och anmälningar till skolmyndigheter, rapport angående simkunnighet samt kvalitetsrapporter för förskola, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola. Revisionen har noterat i sammanträdesprotokoll att så också har skett under 2022.

Inköp och upphandling

Stadsrevisionen har under 2022 granskat arbetet med inköp och upphandling inom Helsingborgs stad. Granskningen har avsett kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden, fastighetsnämnden, miljönämnden, barn- och utbildningsnämnden, idrotts- och fritidsnämnden, vård- och omsorgsnämnden, socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och kulturnämnden. Granskningen har varit avgränsad till inköp som skett under perioden 2021-07-01 till 2022-06-30.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om styrelse och nämnder har säkerställt ändamålsenliga rutiner för inköp och upphandling. Syftet har brutits ned i följande revisionsfrågor:

- Sker inköp och upphandling i enlighet med lagstiftning och stadens regler?
- Är efterlevnaden och uppföljningen av avtal tillräcklig?

Den sammanfattande bedömningen i granskningen är att styrelsen och nämnderna delvis har säkerställt ändamålsenliga rutiner för inköp och upphandling. I granskningen har framkommit att det finns förbättringsområden i olika processer inom inköp och upphandling. Vi konstaterar i granskningen att inköp och upphandling inte alltid sker i enlighet med lagstiftning och stadens regler och det har framkommit ett antal områden som förvaltningarna behöver arbeta vidare med.

Granskningen har rapporterats i en slutlig rapport till kommunstyrelsen och finns att läsa i sin helhet på stadsrevisionens hemsida.

I bilaga 2 finns en sammanfattning över barn- och utbildningsnämndens arbete med inköp och upphandling utifrån genomförd granskning.

Redovisningsprocesser

Inom ramen för den årliga granskningen har vi genomfört en granskning av ett antal olika redovisningsprocesser i syfte att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig. Processerna som har varit föremål för granskning är nämndens hantering av attestförteckning, upplägg av nya leverantörer i ekonomisystemet, behörigheter i ekonomisystemet samt bokföringsorder. Vår granskning av intern kontroll inom dessa redovisningsprocesser visar att barn- och utbildningsnämnden sammantaget har en tillräcklig intern kontroll inom dessa processer. En sammanfattning av granskningen framgår av bilaga 3.

Lönetillägg

Inom ramen för den årliga granskningen har vi genomfört en kontroll av nämndens hantering av lönetillägg i syfte att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig. Ett lönetillägg är när arbetsgivaren betalar ut ett tillägg utöver den vanliga löneformen. Exempelvis när en medarbetare får ett extra uppdrag eller ansvar, arbetar på obekväma arbetstider, arbetar skift eller har förskjuten arbetstid.

I granskningen har vi noterat att lönetillägg förekommer på skol- och fritidsförvaltningen och avseende barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde fanns under granskningsperioden (januari-juli 2022) 93 lönetillägg vilket ska

ställas i relation till ca 4 500 anställda. En jämförelse bakåt i tiden visar att antalet lönetillägg har legat på ungefär samma nivå eller lägre.

Skol- och fritidsförvaltningen har inte några dokumenterade rutiner för lönetillägg men förvaltningen använder sig av den stadsövergripande blanketten som finns för att dokumentera och besluta om lönetilläggen. I barn- och utbildningsnämndens arbetsinstruktion framgår att utbildningsdirektören har ansvar för lönesättning utanför löneöversyn som inte någon annan enligt instruktionerna ansvarar för. Förvaltningen har en intern rutin för påskrift av blanketterna för lönetillägg. HR-konsulterna har ett ansvar att granska blanketterna och se så att tilläggen är rimliga och korrekta. I detta ingår även en kontroll att dessa är undertecknade av cheferna. Efter att HR har kontrollerat blanketten går den vidare till utbildningsdirektören för underskrift.

I granskningen har ingått stickprov av lönetillägg. Vi har kontrollerat fem lönetillägg. Det som har kontrollerats är om dokumentation finns och om det av denna framgår orsak, tidsperiod, om tillägget är av tillfällig natur, beslutsfattare samt om tillägget inte omfattar det ordinarie arbetet. Våra stickprov visar inte på någon avvikelse.

Vår sammanfattande bedömning är att barn- och utbildningsnämnden har en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av lönetillägg inom förvaltningen.

Förtroendekänsliga poster

Inom ramen för den årliga granskningen har vi genomfört en kontroll av nämndens hantering av förtroendekänsliga poster i syfte att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig. Förtroendekänsliga poster i denna granskning har avsett extern representation, intern representation, resor i tjänsten samt kurser/konferenser.

I denna granskning har stickprov genomförts av tio konton i nämndens redovisning. Totalt har 58 stickprov tagits och för dessa har avvikelser noterats på 15 verifikationer. Avvikelserna beror i flera fall på att deltagarlista inte är bifogad eller komplett, att syfte saknas, att beslutsattesten är felaktig eller att momsens inte är korrekt hanterad. Några avvikelser avser också att fel konto har använts vid kontering.

I granskningen har därtill noterats ett antal avvikelser på konto för "livsmedel, personalkaffe, fruktkorgar" som också kontrollerats i granskningen. Bland annat har fika och 50-årsuppvaktning felaktigt bokförts på detta konto. Inköp av fika hos leverantör som staden inte har avtal med har också noterats i kontrollen.

Sammanfattningsvis visar stickproven att nämnden delvis har en tillräcklig intern kontroll inom detta område. I granskningen har vi noterat några avvikelser som nämnden bör stärka sin interna kontroll inom. Förvaltningen bör exempelvis säkerställa att deltagarlista alltid finns bifogad och att denna är komplett samt att syftet är tydligt beskrivit.

3.1 Sammanfattning intern kontroll

Stadsrevisionen bedömer att nämnden har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och för att förhindra avsiktliga

och oavsiktliga fel samt oegentligheter. Det finns riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs. Nämnden genomför årliga riskanalyser som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås. Nämnden har i sin interna kontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker. Kontroller enligt den interna kontrollplanen följs upp systematiskt och fortlöpande. Uppföljningen av kontrollerna har dokumenterats och åtgärder för att komma till rätta med brister har tagits fram.

Sammantaget bedöms den interna kontrollen vara tillräcklig.

4. Räenskaper

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens ränskaper är rättvisande, upprättade enligt lag om kommunal bokföring och redovisning samt följer god redovisningssed. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på övriga granskningar som genomförts under året.

- Verifiering och bedömning av upptagna balansposter
- Periodiseringskontroller
- Genomgång av inventarier/anläggningstillgångar
- Genomgång av verksamhetsberättelse/årsanalys
- Bedömning av om upprättat bokslut överensstämmer med angivna riktlinjer, lagstiftning och god redovisningssed.

Inga särskilda iakttagelser av väsentlig karaktär har gjorts i samband med granskning av ränskaperna under 2022. Mindre avvikelser har hanterats direkt med förvaltningen.

4.1 Sammanfattning ränskaper

Sammantaget bedöms ränskaperna i allt väsentligt ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomiska ställning. Ränskaperna bedöms vidare vara upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

Granskning av digitala verktyg

Bakgrund

I läroplanen för grundskolan framgår att skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. De ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information. Utbildningen ska därigenom ge eleverna förutsättningar att utveckla digital kompetens och ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap.

Under 2021 visade granskningen som stadsrevisionen utförde på barn- och utbildningsnämnden att den interna kontrollen över hanteringen av elevdatorer var god samt att det fanns en likvärdig tillgång av datorer på grundskolorna. Revisorerna vill säkerställa att även den digitala kompetensen samt tillgången och användningen av digitala verktyg är likvärdig i grundskolorna. Av denna anledning beslutade revisorerna i revisorsgrupp 2 att utföra en granskning över hanteringen av digitala verktyg i grundskolan.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen har varit att bedöma om barn- och utbildningsnämnden har ett ändamålsenligt arbete med att använda digitala verktyg i undervisningen.

Särskilda revisionsfrågor i granskningen har varit:

- Har nämnden säkerställt att det finns en tydlig ansvarsfördelning i arbetet med digitala verktyg?
- Har nämnden säkerställt en tydlig styrning av hur skolorna ska integrera IT i undervisningen?
- Har nämnden säkerställt en regelbunden uppföljning av hur digitala verktyg används i verksamheten?
- Har nämnden säkerställt att det finns digital kompetens på grundskolorna?

Granskningens resultat

Har nämnden säkerställt att det finns en tydlig ansvarsfördelning i arbetet med digitala verktyg?

Vår bedömning är att det till viss del finns en tydlig ansvarsfördelning i arbetet med digitala verktyg. Det har saknats nedskrivna rutiner för vad digitaliseringsavdelningen kontra förvaltningen ansvarar för. Det finns ett pågående arbete med att dokumentera exempelvis gränsdragningsfrågorna. Stadsrevisionen rekommenderar att detta arbete fortsätter för att få en tydligare ansvarsfördelning.

Vidare har vi i vår granskning inte kunnat identifiera vad nämnden vill att Helsingborgs stads skolor ska uppnå i sitt digitaliseringsarbete. Även detta är ett utvecklingsområde

BILAGA 1

som har identifierats och det pågår ett förändringsarbete med att ta fram en gemensam digitaliseringsstrategi. Vi rekommenderar nämnden att fortsätta arbetet med att ta fram en gemensam digitaliseringsstrategi för att få en gemensam strategi för Helsingborgs stads skolor.

Har nämnden säkerställt en tydlig styrning av hur skolorna ska integrera IT i undervisningen?

Vi bedömer att nämnden har byggt upp en grund för en fungerande digital infrastruktur. Då det finns en fungerande digital infrastruktur möjliggörs samverkan och att skolorna får en liknande grund och förutsättningar för att integrera IT i undervisningen.

Har nämnden säkerställt en regelbunden uppföljning av hur digitala verktyg används i verksamheten?

Vår bedömning är att det sker en regelbunden uppföljning av hur digitala verktyg används i verksamheten. Vi noterar att det går att förbättra kommunikationen och samverkan både mellan skolorna och även mellan skolorna och förvaltningen.

Har nämnden säkerställt att det finns digital kompetens på grundskolorna?

Vi bedömer att nämnden har säkerställt att det finns digital kompetens på skolorna.

Sammanfattande bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att barn- och utbildningsnämnden har ett ändamålsenligt arbete med att använda digitala verktyg i undervisningen. Vi kan utläsa att nämnden har en god intern kontroll genom att de bland annat har utfört nulägesanalyser samt kartläggning över hur organisationen står mot målen som är satta i digitaliseringsstrategin. Förvaltningen har identifierat områden där de behöver arbeta för att nå upp till digitaliseringsstrategins mål vilket visar på en organisation med god kontroll över verksamhetens behov och utvecklingsmöjligheter.

Granskning av inköp och upphandling

Inledning

En kommun ska vid inköp följa lagen om offentlig upphandling. I Helsingborgs stad ska nämnder och förvaltningar därutöver tillämpa stadens policy för upphandling med tillhörande riktlinjer. Syftet med offentliga upphandlingar är att ta tillvara konkurrensen på marknaden och främja en kostnadseffektiv användning av skattemedel.

Inom inköp och upphandling förekommer ett antal olika riskområden. Exempelvis finns risk för otillåten direktupphandling som i sin tur skulle kunna medföra att kommunen behöver betala skadestånd och upphandlingsskadeavgift. Inom inköpsprocessen finns även risker som kan kopplas till korruption. Korruption kan exempelvis resultera i att skattemedel missbrukas samt ett skadat förtroende hos invånarna. Till följd av de risker som finns inom inköp och upphandling har stadens revisorer beslutat att genomföra en granskning av stadens hantering av upphandlingsfrågor.

Denna granskning har genomförts för kommunstyrelsen samt flertalet av stadens nämnder, däribland barn- och utbildningsnämnden. Granskningen resulterade i en revisionsrapport som har tillsänts kommunstyrelsen för yttrande. Revisionsrapporten i sin helhet är publicerad på stadsrevisionens hemsida: helsingborg.se/stadsrevisionen. Denna bilaga är en sammanfattning avseende barn- och utbildningsnämnden.

Syfte

Syftet med granskningen har varit att bedöma om styrelse och nämnder har säkerställt ändamålsenliga rutiner för inköp och upphandling.

Särskilda revisionsfrågor i granskningen:

- Sker inköp och upphandling i enlighet med lagstiftning och stadens regler?
- Är efterlevnaden och uppföljningen av avtal tillräcklig?

Sammanfattning – Barn- och utbildningsnämnden

På skol- och fritidsförvaltningen finns tre inköpsamordnare som har till uppgift att informera verksamheten samt delta i stadens nätverk. I organisationen finns även inköps- och upphandlingsansvariga i samtliga verksamheter. Därtill finns ett flertal beställare samt medarbetare som genomför direktupphandlingar.

Förvaltningen har tagit fram en intern anvisning för inköp och upphandling. Anvisningen är beslutad av utbildningsdirektören 10 oktober 2018 och sedan reviderad 21 februari 2022. Anvisningarna finns även i kortversion.

Avtalstrohet följer förvaltningen löpande upp en gång per månad. Det är då inköp över 100 tkr som förvaltningen fokuserar på. Inköpsamordnarna arbetar med kommunikation till de som genomför inköp för att fånga upp signaler på hur inköpen fungerar. Genom uppföljning av avtalstrohet fångar förvaltningen upp områden där ett upphandlat avtal saknas. När det kommer till avtalsuppföljning är det medarbetaren som har avropat tjänsten som ska meddela om brister finns. Förvaltningen uppger att denna uppföljning kan vara både bra och mindre bra.

BILAGA 2

Det är cheferna som beslutar om en medarbetare har rätt att göra direktinköp upp till 100 tkr. Förvaltningen ser helst att medarbetaren har gått avroparutbildningen. Även för köp mellan 100 tkr och 700 tkr avgör chef om medarbetaren får genomföra en direktupphandling, men rekommendationen är att medarbetaren ska ha gått direktupphandlingsutbildningen. Direktupphandlingar över 100 tkr ska dokumenteras både avseende hur direktupphandlingen har gått till samt skälen till val av leverantör. Enligt förvaltningen bör tre leverantörer tillfrågas såvida inte annonsering sker. Direktupphandlingen ska registreras i Kommers samt diarieföras. Förvaltningen centralt genomför ungefär fem förvaltningsspecifika upphandlingar per år.

Stickprov har tagits på inköp under direktupphandlingsgränsen samt över direktupphandlingsgränsen.

Resultatet för barn- och utbildningsnämnden avseende inköp över direktupphandlingsgränsen visar att denna process fungerar väl. När det gäller direktupphandlingar inom barn- och utbildningsnämnden noterar vi att dokumentation i ett fall inte är tillräcklig för att myndigheten ska kunna motivera sitt beslut under upphandlingens samtliga skeden och i ett annat fall saknas avtal. För en leverantör uppger förvaltningen att det avser mindre inköp gjorda av olika verksamheter och därför har ingen direktupphandling genomförts.

Utifrån syfte och revisionsfrågor i granskningen gör vi följande bedömning avseende barn- och utbildningsnämndens arbete med inköp och upphandling:

Barn- och utbildningsnämnden har säkerställt att det finns ändamålsenliga rutiner för inköp och upphandling. Förutom stadens övergripande rutiner har förvaltningen tagit fram eget styrdokument och lathund. Förvaltningen har en organisation för inköp och upphandling med tre inköpsamordnare och inköp- och upphandlingsansvariga som arbetar ute i förvaltningen. Vi kan i granskningen konstatera att förvaltningen har en tydlig organisation för inköp och upphandling, men att det finns utmaningar med att upprätthålla en tillräcklig kompetens i verksamheten.

I våra stickprov har vi noterat att inköp och upphandling i stort utförs i enlighet med lagstiftning och stadens regler.

När det kommer till uppföljning av avtal uppger förvaltningen att den som har avropat en tjänst eller en vara också är den som har ansvar för att följa upp och meddela om brister finns. Processen fungerar både bra och mindre bra. Det finns utrymme för förvaltningen att förbättra denna rutin.

Granskning av redovisningsprocesser

Inledning

Av kommunallagen framgår att styrelser och nämnder ska ha kontroll över sin verksamhet. Det innebär att styrelse och nämnder själva ansvarar för att ha ändamålsenlig styrning och säkra rutiner. Intern kontroll är ett ledningsverktyg med betydelse för tjänstemannaledning, kommunstyrelsen samt nämnderna. Kontrollsystem ska säkerställa att beslut fattas på ett korrekt underlag. De ska också skydda mot medvetna eller omedvetna fel när det gäller hanteringen av kommunens tillgångar.

En av revisorernas uppgifter enligt kommunallagen 12 kap 1 § är bland annat att "pröva om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som görs inom nämnderna är tillräcklig".

Granskningen har skett i enlighet med de granskningsplaner som är upprättade för stadens nämnder för 2022 som fastställts av revisorsgrupp 1 och 2.

Syfte och avgränsning

Syftet har varit att bedöma om nämnden har en tillräcklig intern kontroll när det gäller ett antal utvalda processer.

Processerna som avses är attestförteckning, upplägg av nya leverantörer i ekonomisystemet, behörigheter i ekonomisystemet samt bokföringsorder.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna hämtas från lagar och förarbeten, föreskrifter eller interna regelverk, policys och fullmäktigebeslut.

Revisionskriterierna för denna granskning är:

- Kommunallag (2017:725), 12 kap 1 §
- Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), 3 kap 7 och 9 §§
- Rådet för kommunal redovisning (RKR) R1
- Attestreglemente, beslutad av fullmäktige 17 december 1996, § 181 och reviderad den 24 april 2018, § 56

Metod

Granskningen har innefattat bland annat genomgång av dokument och rutiner, samtal med tjänstepersoner och stickprov.

Resultat

Attestförteckning

I stadens attestreglemente framgår att nämnden har ansvar för att en aktuell förteckning över utsedda beslutsattestanter upprätthålls och finns tillgänglig. I attestförteckningen ska framgå vilka personer som har beslutsatsträtt och hur

BILAGA 2

beslutsattesträtten är kopplad till kodplanen. Den som utser beslutsattestanter ska besluta om förteckningen och ändringen av denna. Inför varje kalenderår ska varje nämnd fatta ett särskilt beslut om detta. I reglementet framgår vidare att det är lämpligt att även utse nämndens ordförande till beslutsattestant.

Vi noterar att vid nämndens sammanträde den 9 december 2021 fattades beslut om firmateckning och beslutsattestering 2022 för barn- och utbildningsnämnden.

I granskningen har framkommit att barn- och utbildningsnämnden har en digital förteckning över beslutsattestanter som återkommande uppdateras under året. Av förteckningen framgår vilka personer som har beslutsattesträtt och hur dessa är kopplade till kodplanen. Enligt nämndens delegeringsordning är det utbildningsdirektören som för varje kalenderår utser beslutsattestanter och ersättare för dessa. Förändringarna anmäls till nämnden. Förvaltningen har informerat nämnden om förändringar av beslutsattestanter på samtliga sammanträden under 2022. Exempelvis anmäldes förändringar i attestförteckningen avseende juni, juli och augusti 2022, dnr 4/2022, vid sammanträde med nämnden den 22 september. Attestförteckningen som lämnas till nämnden signeras av utbildningsdirektören.

Granskningen visar att barn- och utbildningsnämndens attestförteckning är uppdaterad och det framgår tydligt vem som har beslutsattesträtt samt hur beslutsattesträtten är kopplad till kodplanen.

Upplägg av nya leverantörer i ekonomisystemet

I staden finns en stadsgemensam rutin för upplägg av nya leverantörer i ekonomisystemet. Rutinen innebär att de flesta förvaltningar själva lägger upp nya leverantörer och samtliga förvaltningar kan göra ändringar i befintliga leverantörer. I de flesta fall går nya upplägg och förändringar i befintliga upplägg till stadsledningsförvaltningen för attest. De som går för attest är leverantörsgrupp 10, 20, 21 och 32. Denna rutin säkerställer att det alltid är två personer som hanterar nya upplägg och förändringar inom dessa leverantörsgrupper. I stadens attestreglemente framgår att huvudregeln är att ingen enskild person själv får hantera en transaktion i alla led utan det finns en så kallad två-hands-princip.

Övriga upplägg går inte för attest till stadsledningsförvaltningen. Ett exempel är upplägg av privatpersoner. Upplägg av privatpersoner kan vara relevant för att betala exempelvis betala ut ett utlägg som en i personalen har haft. Däremot hanteras utlägg som en leverantörsfaktura i den mån att två personer måste attestera posten i ekonomisystemet.

Rollerna för att registrera en ny leverantör och attestera en ny leverantör är två olika och samma person kan inte ha båda rollerna. Attestflödet för nya leverantörer och förändringar av befintliga leverantörer loggas i ekonomisystemet.

På skol- och fritidsförvaltningen är det fyra personer som har behörighet att registrera en ny leverantör. Den som registrerar en ny leverantör ska även göra en kontroll i Inyett. I denna kontroll innefattas exempelvis om organisationsnummer stämmer överens med leverantörsnamn och bankgiro. Det dokument som denna kontroll

BILAGA 2

resulterar i ska bifogas i ekonomisystemet. Därefter går upplägget för attest till stadsledningsförvaltningen.

När det kommer till e-fakturor är det endast stadsledningsförvaltningen som lägger upp dessa leverantörer. För dessa finns två personer som har behörighet att registrera en ny leverantör. Även dessa upplägg skickas för attest till de personer som har behörighet att godkänna en ny leverantör.

Kontroller utförs även av leverantörer när betalflen skickas till banken. Inyett signalerar vid olika situationer och meddelar respektive förvaltning om att en viss betalning behöver kontrolleras manuellt. Detta kan exempelvis vara när organisationsnummer och bankgiro inte matchar. På utbetalning till privatpersoner signalerar Inyett om utbetalningen skulle överstiga 10 tkr.

Granskningen visar att barn- och utbildningsnämndens interna kontroll inom området är tillräcklig.

Behörigheter i ekonomisystemet

På skol- och fritidsförvaltningen finns en rutin för upplägg av nya behörigheter i ekonomisystemet. Det är ekonomiavdelningen som på beställning av verksamheten lägger upp dessa behörigheter, detta gäller när det kommer till basbehörigheten. Ekonomiavdelningen får en signal av HR-systemet när chefer anställs. Chefer har ofta en annan typ av behörighet för exempelvis beslutsrätt. Då följer alltid en diskussion om vilka behörigheter chefen ska ha.

Förvaltningen har en rutin att titta igenom listan för behörigheter och se så att denna stämmer. Detta utfördes senast i maj 2022. Enheterna får då själva återkoppla om något inte stämmer. Detta görs också för att enheterna ska se över sin attestorganisation. Utöver detta gör förvaltningen vissa egna kontroller av användarlistan och avslutar de som inte är aktuella längre. Förvaltningen uppger att det är dags att göra detta på nytt.

I vår kontroll av förteckning av behörigheter i ekonomisystemet har vi tagit 110 stickprov. Av dessa visade 8 på en avvikelse. Detta är återkopplat till förvaltningen.

Granskningen visar att barn- och utbildningsnämndens arbete med behörigheter i ekonomisystemet för att upprätthålla en god intern kontroll är tillräcklig, men vi kan konstatera att storleken på organisation försvårar arbetet.

Bokföringsorder

I lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) framgår i 3 kap 9 § att ett verifikationsnummer eller annat identifieringstecken ska ingå i en verifikation samt sådana övriga uppgifter som är nödvändiga för att sambandet mellan verifikationen och den bokförda ekonomiska händelsen utan svårighet ska kunna fastställas. Vidare tydliggörs i rådet för kommunal redovisnings rekommendation 1 (RKR R1) att en serie av verifikationsnummer ska vara obruten och föras i en följd utan att mellanliggande nummer eller tecken hoppas över.

BILAGA 2

En verifikation ska enligt 3 kap 9§ LKBR innehålla uppgifter om när den har sammanställts, när den ekonomiska händelsen har inträffat, vad den avser, vilket belopp den gäller och vilken motpart den berör. I förekommande fall ska verifikationen även innehålla en upplysning om handlingar eller andra uppgifter som legat till grund för den ekonomiska händelsen samt var dessa finns tillgängliga.

I RKR R1 framgår att flera ekonomiska händelser som dokumenteras genom en gemensam verifikation får bokföras och presenteras i en bokföringspost. Liknande ekonomiska händelser som är hänförliga till en och samma dag som dokumenteras genom flera verifikationer får bokföras och presenteras i sammandrag i en bokföringspost om det utan svårighet går att se vad som ingår i bokföringsposten.

I 3 kap 7 § LKBR framgår att om en bokförd post rättas, ska det anges när rättelsen har gjorts och vem som har gjort den. Om rättelsen görs genom en särskild rättelsepost, ska det samtidigt säkerställas att det vid en granskning av den rättade bokföringsposten utan svårighet går att få kännedom om rättelsen.

I vår granskning har vi kontrollerat om det finns en rutin för att säkerställa en obruten nummerserie samt om en bokföringsorder innehåller den information som krävs enligt ovan nämnd lagstiftning.

Denna kontroll har inneburit att en granskning har genomförts om nummerserien för bokföringsorder är obruten. Vi har kontrollerat bokföringsorder mellan verifikationsnummer 180028329 och 180029000. Kontrollen visar inte på någon avvikelse.

I vår granskning av innehållet i en bokföringsorder har vi tagit 10 stickprov. Denna kontroll uppvisar inga avvikelser.

Granskningen visar att barn- och utbildningsnämndens interna kontroll inom området är tillräcklig.

Sammanfattande bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att nämnden har en tillräcklig intern kontroll inom de granskade processerna.

BILAGA 4

Bedömningsskala

Områdena intern kontroll, verksamhet och ekonomi bedöms enligt följande bedömningsskala:

Tillräcklig/ändamålsenlig/tillfredsställande:

Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser som behöver åtgärdas.

Inte helt tillräcklig/ändamålsenlig/tillfredsställande:

Bedömningskriterierna bedöms inte vara helt uppfyllda. Det finns brister som behöver åtgärdas.

Inte tillräcklig/ändamålsenlig/tillfredsställande: Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas.

Räkenskaperna bedöms som i allt väsentligt rättvisande eller inte rättvisande.

